

# Gemeentelijke richtlijnen voor Archeologisch Bureauonderzoek

## Amersfoort, Bunschoten-Spakenburg, Leusden, Nijkerk en Soest - versie 2024

### Inleiding

Amersfoort kreeg in 1984 als één van de eerste gemeenten in Nederland een stadsarcheoloog. Al veertig jaar hecht de gemeente daarmee veel waarde aan een goede zorg voor haar archeologisch bodemarchief.

Sinds 2009 werkt Amersfoort samen met haar buurgemeenten. Het Centrum voor Archeologie adviseert en ondersteunt die gemeenten op het gebied van archeologie. Als deskundige namens het bevoegd gezag toetsen we Programma's van Eisen, Plannen van Aanpak en rapportages van bureau- en veldonderzoeken. Uiteraard denken we ook graag mee met initiatiefnemers, archeologisch uitvoerder etc. om tot een kwalitatief gedegen onderzoek én rapportage te komen.

Bij de toetsing van archeologische bureauonderzoeken kijkt de Gemeente of deze voldoen aan de in de geldende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) gestelde minimale kwaliteitseisen. Bij de beoordeling worden tevens de hieronder beschreven richtlijnen gehanteerd. Ze dienen ter verduidelijking van, en aanvulling op, de eisen en specificaties zoals vermeld in de geldende versie van de KNA. De onderstaande richtlijnen zijn van toepassing in de regio Amersfoort (Amersfoort, Bunschoten-Spakenburg, Leusden, Nijkerk en Soest).

---

### I. Aanlevering en toetsing

- a) Voorafgaand aan het onderzoek dient contact te worden opgenomen met de archeologisch deskundige van het bevoegd gezag om de procedure en het onderzoek door te spreken.
- b) De uitvoerder en de autorisator (senior archeoloog/prospecteur) van het onderzoek dienen in het rapport vermeld te worden.
- c) In het conceptrapport wordt duidelijk vermeld dat het een conceptversie betreft (inclusief conceptversie-nummer en datum).
- d) Het conceptrapport wordt door de archeologisch uitvoerder / opsteller zo spoedig mogelijk na gereedkomen ter toetsing aangeleverd aan de deskundige van het bevoegd gezag. Dit, om te voorkomen dat conceptrapporten te lang ongetoetst blijven liggen bij een initiatiefnemer. De initiatiefnemer heeft een goedgekeurd rapport nodig voor de RO-procedure en is dus gebaat bij een snelle toetsing van het concept-rapport.
- e) De definitieve versie van het rapport kan pas worden opgesteld ná inhoudelijke goedkeuring door (de deskundige van) het bevoegd gezag.
- f) In het rapport wordt duidelijk vermeld dat het de definitieve versie betreft, inclusief de naam van de archeologisch deskundige namens het bevoegd gezag die het rapport inhoudelijk heeft getoetst, en de datum van goedkeuring.
- g) Het definitieve rapport wordt digitaal aangeleverd bij de deskundige van het bevoegd gezag.
- h) Alleen de goedgekeurde versie kan worden gebruikt bij de verdere RO procedure.

### II. Bureauonderzoek

#### 1. Administratieve gegevens

- a) De oppervlakte van het plangebied én het onderzoeksgebied dienen specifiek vermeld te worden. Verschil in omvang wordt toegelicht.
- b) De begrenzing van het plangebied én het onderzoeksgebied dienen te worden weergegeven op een recente topografische kaart, op relevante schaal.
- c) De voorgenomen inrichting en de aard, omvang en diepte van de daarbij geplande bodemingrepen dienen vermeld en indien relevant op kaart te worden aangegeven.
- d) De RO-procedure (voor zover van toepassing) in het kader waarvan het onderzoek is uitgevoerd wordt vermeld.

# Gemeentelijke richtlijnen voor Archeologisch Bureauonderzoek

## Amersfoort, Bunschoten-Spakenburg, Leusden, Nijkerk en Soest - versie 2024

### 2. Landschappelijke gegevens

De volgende bronnen dienen verplicht gebruikt te worden:

- Geomorfologische kaart 1:50.000, meest recente versie via PDOK.
  - Bodemkaart 1:50.000, meest recente versie via PDOK en indien relevant ook de versie uit 1967 (Stiboka, Blad 32 Amersfoort) voor een betere dekking van huidige bebouwde kom.
  - Actueel Hoogtebestand Nederland, meest recente versie voor het plangebied.
- a) Eventueel beschikbare andere bronnen met (gedetailleerde) informatie over de geologische, geomorfologische of bodemkundige gesteldheid van het plangebied (bijv. uit bodemkundig- of milieuonderzoek, luchtfoto's) dienen geraadpleegd te worden.
- b) Van de geraadpleegde kaarten wordt vermeld en toegelicht welke kaarteenheden in en om het plangebied voorkomen en wordt (indien relevant) ter verduidelijking een afbeelding opgenomen in het rapport.

### 3. Archeologische en historische gegevens

De volgende bronnen dienen verplicht gebruikt te worden:

1. Meest recente gemeentelijke archeologische verwachtings- en beleidskaarten. Deze zijn op te vragen via [archeologie@amersfoort.nl](mailto:archeologie@amersfoort.nl).
2. Cultuurhistorische Atlas van de Provincie Utrecht ([Provinciaal thema Archeologie \(arcgis.com\)](https://provinciaal.thema.archeologie.nl)), met name voor locaties van (mogelijke) grafheuvels, celtic fields, loopgraven etc.
3. Topotijdreis via [Topotijdreis: 200 jaar topografische kaarten](https://topotijdreis.nl)
4. HisGis Utrecht via [Historisch Grondbezit Utrecht — Historisch grondbezit Utrecht \(hisgis.nl\)](https://hisgis.nl) of Gelderland via [Kaartviewer | HisGIS](https://kaartviewer.hisgis.nl)
5. Archief Eemland [Home - Archief Eemland](https://home.archief-eemland.nl), Utrechts archief via [Het Utrechts Archief - Ontdek de geschiedenis van Utrecht - Het Utrechts Archief](https://het.utrechtsarchief.nl) of Gelders Archief via [Scans aanvragen - Gelders Archief](https://scans.aanvragen-geldersarchief.nl)
6. Kaart met elementen uit de Koude Oorlog via [GIS-kaart Koude Oorlog - Stichting Menno van Coehoorn](https://gis-kaart.koudeoorlog.nl)
7. Archeologische Kroniek Provincie Utrecht (<http://www.archeologischdepotutrecht.nl/kroniek/>)
8. NAR 48 Op het kruispunt van de vier windstreken (synthetiserend archeologisch onderzoek naar de landschaps- en bewoningsgeschiedenis van de Gelderse Vallei) via [NAR 48: Op het kruispunt van de vier windstreken | Rapport | Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed](https://nar48.nl)

De volgende bronnen zijn facultatief en dienen gebruikt te worden indien relevant voor het plan- of onderzoeksgebied, de beoogde ontwikkeling of van invloed kunnen zijn op de specifieke archeologische verwachting:

9. Gemeentelijk bouwdoossierarchief (m.n. bij sloop van panden in het plangebied)
  10. KLIC
  11. Bodemloket via [Home | Bodemloket](https://home.bodemloket.nl)
  12. DinoLoket via [Detaillering van de bovenste lagen met GeoTOP | DINOLoket](https://dinoloket.nl)
  13. Milieukundig rapport (incl. saneringsrapporten etc.)
- a) Bij PAN ([PAN - Portable Antiquities Netherlands \(portable-antiquities.nl\)](https://portable-antiquities.nl)), Landschap Erfgoed Utrecht (met uitzondering van Nijkerk; [meldpunt.archeologie@landschaperfgoedutrecht.nl](mailto:meldpunt.archeologie@landschaperfgoedutrecht.nl)), de lokale AWN ([awn.afd14@gmail.com](mailto:awn.afd14@gmail.com)) en het Centrum voor Archeologie Amersfoort ([archeologie@amersfoort.nl](mailto:archeologie@amersfoort.nl)) wordt navraag gedaan naar nog niet in Archis opgenomen vondstmeldingen met betrekking tot het plangebied. De geraadpleegde personen en de eventueel verstrekte aanvullende informatie worden in het rapport opgenomen.
- b) De beknopte resultaten van nog niet gepubliceerd onderzoek binnen het onderzoeksgebied dienen te worden opgevraagd bij de archeologisch uitvoerder.

# **Gemeentelijke richtlijnen voor Archeologisch Bureauonderzoek**

## **Amersfoort, Bunschoten-Spakenburg, Leusden, Nijkerk en Soest - versie 2024**

### **4. Archeologisch verwachtingsmodel**

- a) Van de te verwachten vindplaatsen wordt – per archeologisch relevante niveau – altijd minimaal de datering, het complextype, de omvang, de diepteligging en de (prospectie)kenmerken vermeld.
- b) De onder a) genoemde onderdelen dienen helder en overzichtelijk gepresenteerd te worden, bij voorkeur in een tabel.

## **III. Rapportage**

### **1. Algemeen**

- a) Delen van het rapport als de samenvatting en de verklarende woordenlijst zijn specifiek bedoeld voor de opdrachtgever en zijn de verantwoordelijkheid van de opsteller van het rapport. Deze delen van het rapport worden niet getoetst en mogen geen unieke of afwijkende informatie bevatten.
- b) De rapporttitel bevat een directe verwijzing naar het plangebied (adres of toponiem), de plaats en gemeente (indien afwijkend), en de uitgevoerde KNA-onderzoeksfase(n).
- c) In het rapport wordt expliciet de doel- en vraagstelling voor het onderzoek geformuleerd.
- d) Het rapport wordt voorzien van relevant kaartmateriaal en relevante afbeeldingen.
- e) Alle kaarten dienen voorzien te zijn van de begrenzing van het plangebied en onderzoeksgebied.
- f) Het uitgevoerde onderzoek, de resultaten, de analyse en de conclusie en aanbevelingen dienen toetsbaar en controleerbaar te zijn; de rapportage is daarom helder en volledig en voorzien van alle relevante informatie.
- g) Het rapport bevat een overzicht van alle geraadpleegde literatuur en bronnen, inclusief kaarten, digitale bronnen en geraadpleegde archieven, instellingen en personen.

### **2. Resultaten**

- a) In het rapport wordt, indien relevant, een kaart (of kaarten) opgenomen met daarop aangegeven de resultaten van het onderzoek. De geplande bodemingrepen worden, indien relevant, hierop ook aangegeven.

### **3. Conclusies en advies**

- a) Indien de gespecificeerde archeologische verwachting afwijkt van de gemeentelijke verwachtingskaart, moet dit worden vermeld en toegelicht.
- b) Indien vervolgonderzoek wordt geadviseerd, wordt dit weergegeven op een advieskaart, met daarop de nader te onderzoeken delen van het plangebied en de voorgestelde methode van onderzoek. Indien relevant voor de gemeentelijke verwachtingskaart kan gevraagd worden om een shapefile van de betreffende advieskaart.
- c) Indien vervolgonderzoek wordt geadviseerd, wordt specifiek vermeld welk type onderzoek (KNA-onderzoeksfasen) dit betreft, inclusief argumenten, en welk doel dat vervolgonderzoek heeft.

## **IV. Overig**

Een terreininspectie dient standaard deel uit te maken van een bureauonderzoek. De resultaten daarvan dienen specifiek vermeld te worden in het rapport. Indien er bij de inspectie boringen worden gezet, valt dit in principe onder het Inventariserend Veldonderzoek, tenzij in overleg met de deskundige van het bevoegd gezag anders is besloten.

**Voor vragen over bovenstaande richtlijnen kan contact op worden genomen met het Centrum voor Archeologie van de Gemeente Amersfoort (033-463 77 97 / [archeologie@amersfoort.nl](mailto:archeologie@amersfoort.nl)).**  
**Het centrum is archeologisch adviseur van onze Gemeente en geldt als haar deskundige op het gebied van de archeologische monumentenzorg.**